

KLASA: 022-03/20-02/01 URBROJ: 50438/03-20-02

Zagreb, 13. veljače 2020.

PREDMET: Zapisnik 87. sjednice Savjeta za nacionalne manjine RH

Savjet za nacionalne manjine održao je 13. veljače 2020. s početkom u **10,30 sati 87. sjednicu u zgradi Vlade Republike Hrvatske, Trg Sv. Marka 2, dvorani 121/I.**

Sjednici su bili nazočni: Aleksandar Tolnauer, predsjednik, Vladimir Ham, potpredsjednik, Mirjana Galo, potpredsjednica, Vladimir Bilek, Ermina Lekaj Prljaskaj, dipl. iur., Zorica Velinovska, Robert Jankovics, Branka Baksa, Marija Semenjuk Simeunović, dipl. oec., Nives Rittig - Beljak, dr.sc., Darko Šonc, prof. Zvonko Kostelnik, dr. sc. Furio Radin, Dragana Jeckov, dipl. iur., Boris Milošević, dipl. iur., Milorad Pupovac, prof.dr.sc. i Danilo Ivezić, dipl. polit.

Ostali nazočni: Sanja Pleša, urednica i voditeljica multinacionalnog programa „Prizma“, Slavica Šarović, glavna urednica „Portala za nacionalne manjine“, Elizabeta Petrovska zamjenica urednika informativnog glasila „Makedonski glas“, Nenad Jovanović, novinar tjednika „Novosti“, Bahrija Sejfić, zamjenica Ravnatelja Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH, Tibor Varga, zamjenik predstojnika Stručne službe Savjeta, Milica Šaš, savjetnica u Stručnoj službi Savjeta, Josipa Marković, savjetnica u Stručnoj službi Savjeta i predstavnici medija.

Predsjednik Savjeta za nacionalne manjine pozdravio je prisutne članove Savjeta i ostale sudionike i otvorio 87. sjednicu Savjeta.

Zbog opravdanih razloga održavanju sjednice nisu pristupila dva člana Savjeta g. Veljko Kajtazi i g. Ishak Hodžić.

Zahvalio se zajedno s članovima Savjeta na dosadašnjoj uspješnoj suradnji savjetnici Milici Šaš koja je po stjecanju uvjeta otišla u mirovinu, a potom je predstavio novu savjetnicu Josipu Marković kojoj je zajedno s članovima izrazio dobrodošlicu.

Također, čestitao je g. Zoranu Milanoviću na izboru za predsjednika Republike Hrvatske.

Predloženi Dnevni red i zapisnik 86. sjednice Savjeta usvojeni su jednoglasno.

DNEVNI RED

1. Program rada Savjeta za nacionalne manjine za 2020. godinu,
2. Informacije o prijedlozima programa udruga i ustanova nacionalnih manjina za ostvarivanje programa kulturne autonomije za 2020. godinu pristiglih na Javni poziv od 22. studenog 2019. godine,
3. Razno

1. Program rada Savjeta za nacionalne manjine za 2020. godinu

Predsjednik je naglasio kako su Programom obuhvaćene 23 aktivnosti. Podsjetio je da je Savjet sukladno Ustavnom zakonu dužan objaviti Program rada u Narodnim novinama. Referirao se i na rezultate koji su postignuti zajedničkim radom Savjeta i zastupnika nacionalnih manjina o čemu se nedovoljno izvještavalo javnost.

Podnesen je prijedlog izmjena i dopuna Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina donesen je novi Zakon o izboru vijeća i predstavnika nacionalnih manjina kojim je uređeno pravo izbora članova vijeća nacionalnih manjina i predstavnika nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave. Istaknuo je kako je suglasan s danim prijedlozima i opaskama člana Savjeta g. Furia Radina kako je potrebno poboljšati provedbu međunarodnih ugovora koji su sklopljeni s pripadnicima pojedinih nacionalnih manjina. Ukazao je na dobru međunarodnu suradnju i veliki interes kada se radi o pitanjima pripadnika nacionalnih manjina.

Usprkos manjim tekućim poteškoćama koje se pojavljuju prilikom provedbe Operativnim programa, koje su potpisali predstavnici nacionalnih manjina kao koalicijski partneri i Vlada, izrazio je zadovoljstvo dosadašnjim ostvarenim rezultatima. Također, istaknuo je kako je suradnja Vlade Republike Hrvatske i Savjeta jako dobra i da predsjednik Vlade daje izrazitu potporu radu Savjeta posebice u zadnje vrijeme te da afirmira manjinsku politiku a čime jasno afirmira i Republiku Hrvatsku.

Konačno je shvaćeno kako je sudjelovanje svih članova društva u donošenju odluka od društvenog značaja te je preduvjet moderne demokracije kojem i Hrvatska teži pogotovo kao članica Europske unije, a efektivna participacija pripadnika nacionalnih manjina u različitim sferama političkog i javnog života koja je bila dugo vremena ignorirana danas je potpuno javna i osigurava socijalnu koheziju ovog društva i istinski razvoj demokracije u kojoj manjine trebaju sudjelovati. U ovom trenutku je to nužno istaknuti jer se zbog sasvim drugih političkih okolnosti Savjet kao krovno tijelo svih pripadnika nacionalnih manjina mora ograditi od bilo kakve zlouporabe pripadnika nacionalnih manjina u bilo kakvim političkim odnosima bilo stranačkim bilo kakve druge vrste.

Član Savjeta g. Vladimir Bilek je pohvalio provedbu programa za 2019. godinu od strane Savjeta te rad i trud predsjednika Savjeta. Također, se zahvalio i kolegama na njihovom aktivnom radu koji je prethodio donošenju Zakona o izboru vijeća i predstavnika nacionalnih manjina. Dao je podršku g. Furiu Radinu glede potrebe poboljšanja i jačanja provedbe međunarodnih sporazuma. Zasad Republika Hrvatska ima pet takvih sporazuma te se radi na sklapanju još dva takva ugovora. Prijedlog programa je pripremljen u čemu je pomogao Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Ured za Hrvate izvan Hrvatske na inicijativu g. Vladimira Bileka i Saveza Čeha. Pripremljen je prijedlog i za Slovake i zaključak je upućen na Vladu.

Predsjednik Savjeta je nadodao kako je bitno naglasiti što je to etnička raznolikost pogotovo kada se radi o turbulentnim vremenima poput današnjih budući da su u tijeku pojedini izbori i itd. Etnička pripadnost je prihvaćena od strane zemalja Europske unije jer se radi o povijesnom naslijeđu. Međutim upravljanje tom etničkom pripadnošću i socijalnim identitetima pripadnika nacionalnih manjina između većine i manjine oblikuje

se pod raznim specifičnim utjecajima bilo povijesnog, političkog, socijalnog, sigurnosnog konteksta. Upravljanje različitostima je uvijek u rukama većine koja ima socijalni utjecaj i moć ali i odgovornost da u tim javnim politikama primjenjuju doktrinu ili multikulturalnosti ili asimilacije.

Trenutno s pozicijom u kojoj su nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj možemo biti zadovoljni. Često se zaboravlja kako je početkom ovog tisućljeća svijest političara i građana koji žive na sasvim novim vrijednostima promijenjena i prelazi pojedine granice i tabue u kojima smo godinama bili te su izazvane značajne promjene. Svakodnevno smo svi sudionici tih promjena, kako pripadnici većine tako i pripadnici manjina, bilo u globalnom planu, sveprisutnoj informatizaciji, ekološkim i migracijskim problemima, a što jača međuovisnost i stvaranje novih i jačih mehanizama suradnje u kojima će Savjet sigurno sudjelovati i u kojima ga podržavaju saborski zastupnici i Vlada što je od izuzetne važnosti.

Upravo zato je Program predložen s ovakvim mjerama s ciljem daljnje suradnje i s matičnim državama pripadnika nacionalnih manjina od kojih je većina članica Europske unije ali i šire što služi Savjetu na čast i ponos s mogućnošću da se konzultira o primjeni Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Od strane Ureda za ljudska prava odnosno zamjenice Ravnatelja gđe Bahrije Sejfić dana je podrška i pohvala radu Savjeta koji djeluje još od 2003. godine te je istaknula da je suradnja oduvijek vrlo dobra.

Program rada Savjeta za 2020. godinu je usvojen jednoglasno.

2. Informacije o prijedlozima programa udruga i ustanova nacionalnih manjina za ostvarivanje programa kulturne autonomije za 2020. godinu pristiglih na Javni poziv od 22. studenog 2019. godine

Sukladno Ustavnom zakonu Savjet osigurava sredstva za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina kao i obveza koje proizlaze iz bilateralnih ugovora. Predsjednik je istaknuo kako je zbog javnosti potrebno još jednom pojasniti i naglasiti što predstavlja kulturna autonomija jer se nažalost još uvijek njeno značenje brka s drugim pojmovima.

Dakle kulturna autonomija je pravo na njegovanje i očuvanje kulturnog identiteta i tradicije u smislu posebnosti jezika, vjeroispovijesti, povijesnog pamćenja i drugih obilježja pojedinih manjinskih odnosno nacionalnih ili etničkih zajednica u sklopu više nacionalnih država. Naglasio je kako je upravo to kulturna autonomija a ne nešto drugo kako se to pojavljuje kroz određena tumačenja kako od strane nekih većinskih krugova tako i od onih manjinskih pa kada su u pitanju i projekti ustanova i udruga nacionalnih manjina koje Savjet financira, sukladno Ustavnom zakonu i kriterijima i metodologiji Savjeta, a što je usuglašeno s Europskim kodeksom financiranja civilnog društva. Posebno je istaknuo kao nadasve bitno kako je potrebno uvijek iznova naglasiti da Savjet ne financira Udruge već njihove programe i projekte. U zadanim rokovima su obrađeni svi pristigli prijedlozi programa. Konkretno riječ je o 1043 programa od njih se 61 prijava odnosi na informiranje, a na izdavaštvo 64 prijave, na kulturni amaterizam 420, na manifestacije nacionalnih manjina 497.

U spomenuto spadaju i bilateralni sporazumi. Tražena sredstva iznose 55.690.120,45 kn Savjet raspolaže s najviše sredstava dosad u iznosu od 41.995.000,00. Iako se traži više sredstava u iznosu od 13.705.120,00 Savjet je zadovoljan jer vidi kako su programi usuglašeni s kriterijima i realniji su za razliku od prijašnjih godina kada su se tražila oko 92 milijuna kuna, a Savjet je raspolagao s oko svega 33 milijuna kuna.

Na javni poziv se prijavilo 230 udruga s 968 podružnica. Za informiranje se traži iznos od 21.512.834,64 kune, za izdavaštvo 2.252.493,50 kune, za amaterizam 15.740.527,10, za manifestacije 15.912.800,15 kuna te bilateralni sporazumi na koje Savjet ne utječe već dodijeljena sredstva samo transferira.

Postoje samo dva bilateralna sporazuma sklopljena s matičnim zemljama nacionalnih manjina i to s Italijom i Mađarskom radi se o preuzetim obvezama koje se putem Savjeta sufinanciraju. Potom je kao jako bitno naglasio glavne parametre koji se uzimaju u obzir a to su izvješća o utrošku sredstva koja će se podnijeti za prethodno razdoblje ocjenjivanje se provodi putem kompjuterskog sustava.

Vlada je dosad osigurala najviše sredstava. S druge strane Savjet je tijelo koje je dosad prošlo najviše revizija te će uskoro uslijediti ponovna revizija a kao nadalje pozitivno istaknuo je kako je Savjet sve revizije prošao uspješno uz određene manje primjedbe. Najveća primjedba se odnosila na predsjednika Savjeta kao fiskalno odgovornog da je u pojedinim segmentima bio izuzetno tolerantnom prema pojedinim nacionalnim manjinama. Naglasio je kako i danas stoji iza svojih postupaka jer smatra da je pojedinim nacionalnim manjinama trebalo dati vremena i podršku da se postupno prilagode sustavu. S druge strane je istaknuo kako i dalje ima poteškoća te da će se sve udruge trebati prilagoditi europskom sustavu sukladno zadanim kriterijima jer inače Savjet neće biti u mogućnosti vršiti financiranje.

Glavni kriteriji su dakle programi jer kod kulturne autonomije za razliku od izbora veličina odnosno brojnost nacionalne manjine nema utjecaja. Dok činjenica koliko ljudi okuplja neka udruga je određeni kriterij jer nije isto da li udrugu čini 20 ili 2 tisuće ljudi. Upravo iz razloga da ne bi dolazilo do zabune i krivih tumačenja takvi i slični problemi su riješeni kriterijima koji su javno objavljeni na web stranici savjeta i dostupni su svima.

Naglasio je kako je prošlo vrijeme u kojem su o dodijeli sredstava odlučivali članovi Savjeta. Nastavno se posebno zahvalio saborskim zastupnicima g. Radinu, g. Pupovcu i g. Jankovicsu na obavljenim konzultacijama. Potom se referirao na Povjerenstvo za sukob interesa i naglasio da Savjet ne može biti u sukobu interesa jer je Ustavnim zakonom određeno da Savjet donosi odluku. Međutim odluku predlaže Povjerenstvo u kojem su vanjski i stručni članovi. Dakle postoje kriteriji i ocjena dosadašnjeg rada i europski standard koji se očitovao u donošenju Pravilnika o procjeni rizika dodijeljenih sredstava. Povjerenstvo prema dostavljenim programima procjenjuje koliki je rizik prilikom dodijele sredstava. U većini slučajeva dolazi do prenamjena koje u nekim dijelovima imaju opravdan razlog a u pojedinima nemaju. Seminari koje održava Savjet su doprinijeli pojašnjenju kriterija i izazvali veliki interes udruga. Naglasio je da Savjet ima mehanizme kontrole i da ne postoji mogućnost da se sredstva odobre za neki program koji se zatim u roku od 3 mjeseca pokuša prenamijeniti za program koji ne bi zadovoljio kriterije da je prvotno prijavljen. Poslao je jasnu poruku da je interes svih da prihvaćeni programi zažive. Istaknuo je kako su općenito udruge i tijela vrlo dobro ocijenjeni od strane Europske komisije kao i da je od samih početaka pa do danas uz velik trud i rad uspostavljeno civilno društvo koje je na istom rangu kao i kod većine država.

Član Savjeta g. Robert Jankovics je istaknuo da su kontinuirano tijekom cijele jeseni prošle godine on i kolege zastupnici nacionalnih manjina zajedno na aktivan način ukazivali članovima Vlade i samom predsjedniku Vlade koliko je važno da se iznos sredstava od 34 i pol milijuna kuna previđen za nacionalne manjine stvarno poveća a ne samo kozmetički. Naglasio je kako su zajedničkom koordiniranom

akcijom postigli da u proračunu iznos sredstava na stavci ostvarivanja programa kulturne autonomije nacionalnih manjina bude 21 do 22 posto veći nego li iznos dodijeljen za 2019. godinu. Interes i cilj je bio da se sredstva povećaju za ostvarivanje kulturne autonomije svih nacionalnih manjina njih 21, a ne samo onih koje imaju zastupnike u Saboru.

Vlada je pokazala izuzetno razumijevanje i dodijeljeni iznos od 41.995.000,00 je povijesno najveći iznos. Istaknuo je da vjeruje da su programi dovoljno dobri i da će se savjesno provoditi kao i da će se stečeni uvjeti od 76 posto u odnosu na prijavljene programe iduće godine povećati na 100 posto s ciljem da se mogu ostvariti svi programi koje kroz svoj plemenit rad provode aktivisti. Vjeruje da će se ista osigurati uz zajednički rad Savjeta i saborskih zastupnika nacionalnih manjina. Na kraju je ponovno istaknuo važnost poruke da je Vlada pokazala izrazitu potporu i razumijevanje.

3. Razno

Predsjednik Savjeta je istaknuo kako je Savjet ravnopravan partner u svim odnosima pa tako i u međudržavnim. Ukazao je na važnost i značaj uloge Savjeta kao i saborskih zastupnika nacionalnih manjina budući da postoje tendencije koje negiraju njenu važnost i svrhu. Također je ukazao na važnost rada saborskih zastupnika nacionalnih manjina kao i Savjeta koji doprinosi unapređenju i ostvarivanju prava pripadnika nacionalnih manjina.

Na upit članice Savjeta Nives Rittig – Beljak konstatirano je kako i pripadnici nacionalnih manjina odlaze iz Hrvatske i dijele istu sudbinu kao i većina odnosno da prate trend iseljavanja. Potpredsjednik Ham je potom iznio kako je na temu iseljavanja pripadnika nacionalnih manjina Federalna unija europskih nacionalnosti krajem prošle godine održala konferenciju na kojoj su dani dobri primjeri iz prakse kako su ta pitanja riješena na način da je iseljavanje smanjeno pa gotovo i zaustavljeno.

PREDSJEDNIK SAVJETA

Aleksandar Tolnauer